

Epilepsie

Je záchvatovitě onemocnění, projevuje se opakovanými záchvaty, ojedinělý záchvat neznamená epilepsii, může se objevit v kterémkoliv věku.

Etiologie:

- faktory endogenní (geneticky podmíněné): VVV, poruchy mozku, chrom. aberace ad.
- exogenní: tumory, hypoxie, horečka, klimatické vlivy ad.

Rizikové faktory EPI:

- nerovnováha mezi stimulujícími a tlumícími procesy v CNS vedoucí k převaze stimulující složky
- pohotovost k záchvatu: je podmíněna především geneticky
- vnitřní prostředí a věk: nejvyšší je u kojenců a batolat (tzv. febrilními záchvaty, při opakovaném výskytu z něj epilepsie může vzniknout)
- v rámci perinatálních poškození: uplatňují se poruchy vývoje, infekce a toxické vlivy
- z perinatálních zásahů je nejdůležitější příčinou nedostatečné zásobením mozku kyslíkem
- v postnatálním období a dospělosti: nejčastějšími příčinami poškození úrazy, krvácení do mozku, cévní mozkové příhody (tzv. mrtvice), infekce a nádory
- faktory zevního prostředí: nedostatek spánku, alkohol, fyzická vyčerpanost
- i malé poškození mozku může vést za nepříznivých okolností ke vzniku epileptického záchvatu
- imunitní poruchy
- vliv pohlaví
- spouštěcí mechanismus epileptického záchvatu je přítomný pouze u některých typů epilepsie
- zevní faktory: uplatňují se smyslové vjemy, zejména světelné (např. reflektory na diskotékách, rychlé záblesky v dětských seriálech) a zvukové.
- vnitřní faktory: je u žen závislost záchvatů na fázi menstruačního cyklu, dále horečka, únava, hladovění, léky

Prevalence: alespoň jeden záchvat prodělá 5 % lidí; 0,5 – 1 % populace; Evropa: 2 mil. dětí. Záchvaty se u ¾ osob objeví do 20 let, maximum záchvatů do 3 let a v pubertě, 1 záchvat u dítěte neznamená epilepsii. Rozpoznání záchvatu: obtížné, existuje mnoho druhů záchvatů, častější jsou malé epileptické záchvaty – málo nápadné.

Pět základních klinických příznaků:

- Poruchy vědomí
- Motorické příznaky (záškuby, křeče, snížení svalového tonu...)
- Somatosenzorické (čichové, zrakové, sluchové senzace)
- Vegetativní (reakce zornic, barva kůže, nevolnost, pocení, zvracení,...)
- Psychické (spojeno s poruchou vědomí)

Druhy epileptických záchvatů: různá hlediska a kategorie (dříve grand mal a petit mal):

- generalizované záchvaty: doprovázeny poruchou vědomí, po odeznění si osoba na průběh nepamatuje
- parciální záchvaty (ložiskové): nejčastější typy záchvatů u dětí nad 4 roky, záchvatovitou aktivitou je zasažena ohraničená část mozkové polokoule

Důsledky:

- Opakované záchvaty: abnormální činnost mozku, každý záchvat zvyšuje pravděpodobnost vzniku dalšího, včasné zahájení léčby
- Porucha vědomí – ohrožení úrazem (koupání, plavání...)
- Pro vedení léčby je třeba znát charakter záchvatů, nutné je sdělování informací
- Životospráva: absolutní vynechání alkoholu, musí se dodržovat pravidelný spánkový režim, vyvarovat se spánku během dne.
- Antiepileptika: pravidelné užívání
- Omezení: nesmí se pracovat na směnný provoz, to znamená zákaz nočních služeb, zákaz práce ve výškách, omezení výběru povolání, zákaz řídičského průkazu, ztížení výběru partnera, omezení společenského uplatnění a u žen strach z těhotenství, téměř polovina nemocných je více unavena a stěžuje si na sníženou pozornost následkem vedlejších účinků léčby.
- Strádání dítěte: diskriminace, sociální izolace, ochrana – brání spontánní aktivitě

Co dělat?

Grand mal: ustává během několika minut, lékařská pomoc při prvním záchvatu (nejistota, delší trvání), vodorovná poloha, uvolnění oděvu, dopravit do bezpečí, otočit hlavu na stranu, v případě nutnosti podání léku

Co nedělat?

Křísit, propleskávat, bránit křečím, natahovat končetiny, násilně otevírat čelisti.

Petit mal: odvést do bezpečí, dohled, déle trvajících jak 10 min. přivolat lékaře, záznamy, přivolat rodiče.

Kontrolní otázky a úkoly:

1. Co je epilepsie a jak se projevuje?
2. Jmenujte rizikové faktory pro vznik EPI.
3. Jakou mohou být omezení žáka s EPI při vzdělávání?
4. Popište první pomoc při epileptickém záchvatu.
5. Otázky k zamyšlení:
  - Proč bych (ne)měl spát po obědě?
  - Mohu sportovat?

- A co plavání?
  - Mohu jezdit na kole a kolečkových bruslích?
  - Mohu se dívat na televizi?
6. Doporučuji shlédnout dokument: <https://www.youtube.com/watch?v=cjzpKFKVITY>

Odkazy:

KALINA, Miroslav. Status epilepticus. Neurologie pro praxi [online]. 2002, roč. 3, vol. 2, s. 87–93, dostupné také z <<http://www.neurologiepropraxi.cz/artkey/neu-200202-0008.php>>. ISSN 1803-5280.

Neurologie pro praxi:

file:///C:/Users/Opatrilova/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/IE/BE3KG99G/Solen_neu-201801-0007.pdf